

BELGISCHE SENAAAT

VERGADERING VAN 10 JUIN 1930

Verslag uit naam van de Commissie van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp houdende regeling van den huisarbeid op gebied van loonen en hygiëne.

(Zie n° 119, van den Senaat.)

Aanwezig : De heeren HUBERT, voorzitter, BROEKX, baron CASIER, DEMOULIN, EYLENBOSCH, HENRICOT, JAUNIAUX, MARTENS (Gustaaf), MOYERSOEN, RUTTEN, SIMONIS, VAN BELLE, VAN COILLIE en MERTENS (Corneille), verslaggever.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Sedert tal van jaren en in al de kringen waar men zich onledig houdt met de sociale heropbeuring van de arbeiders, zijn stemmen opgegaan voor de bescherming van den huisarbeid. Deze categorie arbeiders, meer dan eenige andere, door den aard zelve van den huisarbeid, staat het meest afgezonderd en voelt dus weinig voor even stevige organisatie als de arbeiders in de werkhuizen, fabrieken en werven, met het noodlottig gevolg dat, om zoo te zeggen, elke wettelijke of andere bescherming hun te kort schiet.

Het ligt niet in onze bedoeling in dit verslag de zeer kostbare en leerrijke uiteenzettingen te herhalen die in de Memorie van Toelichting voorkomen. Wij willen enkel in herinnering brengen dat in ons land, waar de sociale wetgeving de jongste tien jaren zulke uitbreiding nam, de huisarbeiders daar het voordeel niet van genieten, ten minste ten aanzien van de wetten tot regeling van den arbeid. Zooals de Memorie van Toelichting terecht doet

uitschijnen, zijn de huisarbeiders in burgerlijk opzicht niet onderworpen aan de wet van 10 Maart 1900 op de arbeids-overeenkomst. Van een anderen kant zijn, onder de wetten op de arbeidspolitie, alleen die van toepassing welke slaan op de betaling der loonen, het opmeten van den arbeid en een enkele bepaling uit de wet op den arbeid van vrouwen en kinderen, namelijk die van het eerste lid uit artikel 3, dat verbiedt kinderen beneden veertien jaar te doen of te laten arbeiden.

Op het stuk van bezoldiging van hunnen arbeid zijn deze arbeiders eveneens benadeeld; want hunne loonen zijn aanzienlijk lager dan die welke voor gelijkaardigen arbeid in de werkplaatsen worden betaald. En niet alleen zijn hunne loonen aanzienlijk lager, doch zeer vaak, ja meestal, moeten zij zelve de aankoopkosten van sommige leveringen dragen.

Op het stuk van hygiëne is de toestand erbarmelijk. Zeldzaam zijn de huisarbeiders die over een afzonderlijke ruimte beschikken om hun beroep uit te oefenen. Over het algemeen dient de keuken tevens voor werkplaats en soms beschik-

ken sommige arbeiders maar over een enkele ruimte als werkplaats, keuken en slaapgelegenheid voor het heele gezin. Men kan zich dus best voorstellen wat, onder oogpunt van hygiëne, de toestand moet zijn, vooral bij een ongezond beroep of wanneer er zieken in het gezin zijn zooals dit vaak voorkomt.

Men kan daarbij voegen dat de huisarbeiders, ten minste de meesten onder hen, voortdurend blootgesteld staan aan onregelmatigheden in de verdeeling van den arbeid en dan begrijpt men beter waarom deze arbeiders een bescherming opeischen, in de eerste plaats van de wet, en waarom de openbare meening en al de welvoelende burgers hunne eischen steunen.

* * *

Lang vóór den oorlog, hebben grootmoedige mannen uit alle partijen getracht in ons land de erbarmelijke toestanden te verhelpen die herhaaldelijk bij enquêtes aan het licht waren gekomen.

Al die pogingen hadden zelfs geleid tot het opmaken van een wetsvoorstel dat naderhand met vreugde werd begroet op de Internationale Congressen die zich met huisarbeid onledig hielden.

Na den oorlog in 1920 legde wijlen de heer Wauters, Minister van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg, aan den Hoogeren Arbeidsraad een voorontwerp van wet voor dat, in zijn groote trekken, hetzelfde was als dit waarop de heeren volksvertegenwoordigers Huysmans en Pierre Verhaegen het eens waren geworden in 1911.

De Hoogere Arbeidsraad vertrouwde het vooronderzoek van dit wetsontwerp aan een Bijzondere Commissie toe waarvan het verslag, na ontelbare vergaderingen, werd ingediend en aanvankelijk besproken in de algemeene vergaderingen van den Raad, op 5 en 29 Maart 1922. Daarna werd de Hoogere Arbeidsraad geroepen zich voortdurend bezig te houden met aanvragen om

afwijking van de wet van 14 Juni 1921, zoodat het hem volstrekt onmogelijk was zich onledig te houden met het voorontwerp van wet op den huisarbeid.

Aanvang 1928, wanneer de Regeering haar afgevaardigden moest aanduiden op de Internationale Conferentie van den Arbeid, die zich moest bezig houden met een ontwerp van overeenkomst op de minima-loonen en dat de Regeering elken raad en elk advies wou inwinnen om aan hare afgevaardigden onderrichtingen te geven, werd de Hoogere Arbeidsraad bijeen geroepen om zich andermaal onledig te houden met het voorontwerp van wet op den huisarbeid. Aldus werd in April 1928 de beraadslaging daarover hervat.

Verschillende vergaderingen werden gehouden zonder dat men tot een akkoord kon geraken, zelfs over het principieel van de voortzetting der behandeling.

Het hoofdargument dat men deed gelden was, dat de toestand grondig gewijzigd was sedert de Raad zich voor het eerst ermede had bezig gehouden en dat een aanvullend onderzoek noodig was om de waarheid dezer beweringen te staven.

Op de laatste vergadering door den Hoogeren Arbeidsraad gehouden om de te volgen gedragslijn te bepalen, liet ten slotte de heer Heyman, Minister van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg weten dat, als minnelijke schikking, hij geneigd was een aanvullend onderzoek in te stellen over sommige belangrijke categorieën van huisarbeiders. Op dit voorstel van den Minister ging de Raad in en de ambtenaren kregen opdracht tot het voorgestelde onderzoek over te gaan. De uitslagen van dit onderzoek werden vastgelegd in talrijke verslagen waarover de Bijzondere Commissie van den Hoogeren Raad uitspraak had te doen.

Ten einde over alle punten het licht te doen schijnen, kwamen de leden van de bijzondere Commissie, zoowel de werkgevers als de arbeiders, naar iedere

vergadering vergezeld van deskundigen die geheel hun standpunt over het vraagstuk konden uiteenzetten en die den leden van de Commissie een kostbare hulp hebben geboden. Nochtans kon ook nog dit maal geen overeenkomst worden bereikt onder de leden van de Commissie en de positieve of negatieve beslissingen werden genomen bij meerderheid van stemmen, zoodat de Commissie zich genoodzaakt zag aan den Hoogeren Arbeidsraad zelf te vragen de definitieve beslissing te nemen. Toen was het, dat op een der voltallige vergaderingen van den Raad, namelijk deze van 20 November 1929, een lid-werkgever, de heer Vromant, onder den indruk van de gunstige en negatieve argumenten van weerszijden ingeroepen, de grondslagen uiteenzette van een nieuw voorstel, dat minder ingewikkeld zou zijn dan het besproken voor-ontwerp van wet, waarmee, zijns dunkens, de goede wil van alle leden van den Hoogeren Arbeidsraad zou kunnen instemmen.

De Raad verwees het voorstel van den heer Vromant naar de bijzondere Commissie. Het Departement van het Ministerie van Arbeid, dat zich bezig houdt met het vraagstuk van den huisarbeid, heeft de gedachten, vooruitgezet door den heer Vromant, in een tekst vervat.

De bijzondere Commissie, die tijdens talrijke vergaderingen dit nieuwe voor-ontwerp van wet onderzocht, bracht er zekere wijzigingen aan toe, waarna het met eenparige stemmen werd aangenomen.

In zijn vergadering van 18 December 1929 keurde de Hoogere Arbeidsraad het ontwerp na bespreking goed met eenparige stemmen en vier onthoudingen.

Dat ontwerp, eenigszins gewijzigd — want de Regeering meende er eenige wijzigingen te moeten aan toebrengen en eenige nieuwe artikelen te moeten aan toevoegen — ligt voor ons. Alvorens het te onderzoeken schijnt het ons noodig in het kort aan te duiden welke

de strekking was van het vroeger ontwerp dat de leden-arbeiders en tal van leden-sociologen van den Hoogeren Raad slechts hebben prijsgegeven bij wijze van verzoening, in de hoop aldus zonder verwijl een oplossing te bereiken ten voordeele der meest belanghebbenden, met name de huisarbeiders, aan wie men niet langer door nutteloos wordende besprekingen, de zoo vuriggewenschte wettelijke bescherming mocht onthouden.

* * *

Het vroeger ontwerp stelde het beginsel voorop van de oprichting van de lokale, gewestelijke, provinciale, nationale en beroeps-looncommissies. De verkiezing van de leden van deze commissies zou geschieden door hun gelijken, namelijk door de patroons die huisarbeid verschaffen en de arbeiders die thuis werken. Verder voorziet het ontwerp de verplichte inschrijving in bijzondere registers, in de gemeente, van alle huisarbeiders. Bovendien zou het bestuur opdracht krijgen aan iederen huisarbeider een loonboekje af te leveren. Ook het beginsel van de beperking van het aantal werkuren was overwogen in de veronderstelling dat het mogelijk zou zijn iederen arbeider slechts werk voor acht en veertig uren af te leveren.

Laat ons nu de economie van de huidige wet onderzoeken :

1° Het ontwerp beoogt de bescherming van den huisarbeider tegen de schreeuwende misbruiken, door hem voor het geleverde werk een minimumloon te verzekeren in verhouding tot het loon voor een gelijkaardig werk in het werkhuis betaald, en door hem te beschermen in zake hygiëne;

2° Wat betreft het toepassingsgebied van de wet, zou de tusschenkomst van het Nationaal Comité zich beperken tot loon- en hygiëneaangelegenheden;

3° Wat de werking betreft, zou slechts een enkel Nationaal Comité worden opgericht, samengesteld uit een paritaire afvaardiging van werknemers en werkgevers, onder voorzitterschap van een persoon, die waarborgen biedt voor beide partijen. Dit Nationaal Comité zal beraadslagen, hetzij op initiatief van zijn leden, hetzij op verzoek van den Minister, hetzij op verzoek van de betrokken arbeiders of werkgevers, of van de vakorganisatie van de werkgevers of van de arbeiders. Het zal zijn goede diensten aanbieden. Het zal verzoeningsvoorstellen doen en, indien alle pogingen om een overeenkomst te bereiken mislukt zijn, zelfs het recht hebben van overheidswege beslissingen tenemen.

De waarborgen voor de goede toepassing der getroffen overeenkomsten of genomen beslissingen bestaan in de boekhouding waartoe de patroons zullen verplicht worden, in het loonboekje dat door den werkgever aan iederen huisarbeider zal worden overhandigd, en in het recht van onderzoek dat de ambtenaren van de Regeering zullen hebben om ter plaatse vast te stellen of de wet werkelijk wordt toegepast. Sancties zijn voorzien voor al wie krachtens de wet zou verplicht zijn de beslissingen, hetzij door overeenkomst, hetzij van overheidswege genomen en door Koninklijk besluit bekrachtigd, na te leven; alsook voor al wie zou geroepen zijn het Nationaal Comité voor te lichten en dit zouden geweigerd hebben.

Naar men ziet is het nieuwe ontwerp veel eenvoudiger en het biedt de noodige waarborgen voor zijn toepassing.

* *

Indien bij de hervatting van de bespreking over het vroeger wetsontwerp, noch in de bijzondere Commissie, noch in den Hooger Arbeidsraad zelf,

een overeenkomst kon worden bereikt, ligt de oorzaak vooral aan de door de vertegenwoordigers der werkgevers ingebrachte opwerpen. Over het algemeen werd beweerd dat de regeling van den huisarbeid niet meer noodig was, wegens het feit dat de arbeiders niet meer zoozeer hebben te klagen als vroeger; dat het gemis aan werkkrachten, sedert eenige jaren reeds vastgesteld, zich meer en meer doet voelen; dat de regeling zou gelijkstaan met een loonsverhooging, dus afschaffing van den uitvoer, die reeds belemmerd is door de mededinging van zekere landen en de hooge toltarieven door andere geheven; dat de vóór den oorlog in de huisnijverheid vastgestelde misbruiken verdwenen of althans niet meer zoo schreeuwend zijn en dat bijgevolg de voorgenomen wetgeving in stede van een doelmatige bescherming eerder een hinder voor de bedoelde nijverheden zou zijn.

Nochtans, ofschoon het onderzoek ingesteld door het Departement van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg tot de vaststelling leidde dat de toestand voor zekere categorieën van huisarbeiders inderdaad gevoelig beter is geworden, heeft het anderzijds toch ook onbetwistbaar en onweerlegbaar aangetoond dat zich nog voortdurend betreurenswaardige toestanden voordoen, die zonder wetgeving niet kunnen verholpen worden.

De verslagen wijzen uit dat voor verscheidene nijverheden de toestand op gebied van hygiëne betreurenswaardig is. Zoo lezen wij in het verslag over het onderzoek in zake den arbeid der vellenbewerkeren en haarsnijders :

« Wij hebben kunnen vaststellen dat de meeste woongelegenheden waar men de haren afsnijdt, een treurigen aanblik bieden. Overal heerscht onzindelijkheid; stof, haren, afval van vellen bedekken de meubelen, den grond en zelfs de personen. Uit deze ellendige kamers stijgen sterke geuren op van scheidkundige producten en soms van rotting;

» Het werk wordt gedaan in een slecht verluchte en slecht verlichte plaats;

» Het werk wordt gedaan in een afgezonderde plaats. Niettemin is de woongelegenheid zelf onzindelijk en letterlijk bedekt met konijnenhaar;

» Het werk wordt gedaan op een zolder. Keuken en slaapkamer bevinden zich in een uiterst onzindelijk toestand. Konijnenhaar en allerhande afval bedekken den vloer van de beide kamers. Er is zoo goed als geen lucht en licht;

» Men werkt in een stal, geheel afgezonderd van de woning, doch in de nabijheid van den drinkwaterput. Deze is niet overdekt en op het water drijft een laag haren en stof. »

Hetzelfde geldt voor de loonen en de werkuren. Indien op gebied van deze twee punten tijdens de laatste jaren een verbetering is vastgesteld, toch heeft het onderzoek, geleid door het Departement van Arbeid, zekere toestanden gevonden waaraan ten spoedigste een einde diende gesteld. Het vroeger ontwerp werd ook nog fel bekibbeld door de afgevaardigden van de werkgevers omdat het de registratie voorzag evenals de werking van looncomiteeten waarvan de leden door hun gelijken zouden gekozen worden.

In het nieuwe ontwerp zijn beide bepalingen weggelaten, zoodat de daaromtrent ingebrachte bezwaren verdwijnen.

* * *

In de verschillende artikelen van het wetsontwerp is er voortdurend sprake van *loon*. Het is wel verstaan dat het den prijs geldt door den aannemer betaald voor het voorwerp of de voorwerpen waarvan de vervaardiging door hem is toevertrouwd aan den huisarbeider.

Waar het gaat over de kwestie van de loonen aan de huisarbeiders betaald, mogen wij niet vergeten of uit het oog

verliezen dat het hier nog steeds familieleonen betreft. In de meeste gevallen, waar de arbeider een man is, steekt zijn echtgenoot, terwijl zij zorg draagt om haar huisgezin, hem een handje toe. Waar de man of de vrouw, of beiden samen werken, helpen de kinderen zeer dikwijls hun ouders na de schooluren. Van dit standpunt uit moet men dus de kwestie onderzoeken wanneer men spreekt van de loonen aan de huisarbeiders betaald voor de vervaardigde stukken.

Daar dient ook nog aan toegevoegd dat zekere huisarbeiders personeel te werk stellen, hetzij arbeiders, hetzij arbeidsters, wier loon van de betaalde sommen dient afgetrokken ten zelfden titel als de uitgaven voor leveringen.

* * *

Een lid van de Commissie drukte den wensch uit dat de verslaggever in zijn verslag de tabel zou opgeven van de in België getelde huisarbeiders.

Om aan dezen wensch te voldoen geven wij hier de tabel van de laatste telling, namelijk deze van 1910.

Geen tabel kon worden opgemaakt voor het gezamenlijk aantal huisarbeiders, daar de telling niet is gedaan.

Volgens de verklaringen afgelegd in de bijzondere Commissie van den Hoogeren Arbeidsraad kan worden verondersteld dat het aantal huisarbeiders in zekere nijverheden is verminderd. Naar aanleiding van de onderzoeken door de ambtenaren van het Departement gedaan in 1928 en 1929, gingen dezelfde klachten op en de onderzoekers konden verklaringen van werkgevers opteekenen waaruit blijkt dat een gevoelige daling van het aantal werkkrachten wordt ingeroepen. Deze daling is grootendeels te wijten aan de ontoereikende loonen en aan de lange werkuren. Zulks werd door de onderzoekers vastgesteld.

Het is ook om deze redenen dat arbeidsters zoowel als arbeiders liever naar

het werkhuis gaan, waar een normale en kortere werkdag evenals degelijker loonen hen aantrekken.

Verder is vanwege de werkgevers een algemeene klacht opgegaan in zake het leerlingschap. De onderzoekers konden vaststellen dat zelfs arbeiders die zich laten helpen door hun kinderen, deze laatsten, zoohaast zij veertien jaar oud zijn geworden, in de nijverheden laten werken waar de loonen hooger zijn. Zekere huisarbeiders uit de kleedingnijverheid hebben aan de onderzoekers die hen ondervroegen over het leerlingschap van hun kinderen, verklaard dat zij hun kinderen niet het slavenbedrijf van hun ouders wilden laten voortzetten. Velen gaan zelfs zoo ver de volledige afschaffing van den huisarbeid te wenschen.

*
* *

Indien men echter voor zekere nijverheden een daling van het aantal werkkra-

ten kan aannemen, stelt men in zekere andere een vermeerdering ervan vast. Zoo werd, wat de velbewerkeren en haarsnijders betreft, vastgesteld dat hun zeer winstgevende nijverheid sedert den oorlog uitbreiding neemt. Volgens de statistieken van 1910 waren er 2,677 arbeiders in de werkhuisen en 1,972 huisarbeiders, hetzij in totaal 4,649 arbeiders voor het bewerken van vellen en haren. Op dit oogenblik is het aantal arbeiders in de werkhuisen ten getale van 3,800 terwijl het aantal huisarbeiders 2,000 overtreft, hetzij een totaal van 5,800 arbeiders.

Dezelfde vaststellingen werden gedaan wat de bontnijverheid betreft, waar het aantal arbeiders sedert den oorlog aanzienlijk is toegenomen.

TELLING VAN 1910.

HUISARBEIDERS.

Volgnummer.	Bedrijven in werking op 31 December 1910.												
	Aantal personen betrokken bij den huisarbeid.												
	Aantal bedrijven van huisarbeiders in werking.	Huisarbeider.			Personeel gebezigd door de huisarbeiders.						Gezamenlijk personeel.		
		Arbeiders.			Leden van het gezin gebezigd als arbeiders.								
		M.	Vr.	K.	M.	Vr.	K.	M.	Vr.	K.			
1	43	10	33	43	—	—	—	4	6	10	14	39	53
2	26	26	—	26	10	—	10	1	—	1	37	—	37
3	48	48	—	48	8	—	8	14	—	104	7	—	70
4	347	331	16	347	4	—	4	34	4	34	369	20	389
5	36,823	445	237	3,682	302	30	332	408	74	482	4,155	341	4,496
6	47	44	3	47	1	—	1	6	1	7	51	4	55
7	61	61	—	61	47	1	18	12	5	17	90	6	96
8	79	75	4	79	9	—	9	14	1	15	98	5	103
9	27	4	23	27	—	—	—	1	2	3	5	25	30

HUISARBEIDERS.

Bedrijven in werking op 31 December 1910.

Aantal personen betrokken bij den huisarbeid.

Volgnummer.	Aantal bedrijven van huisarbeiders in werking.	Huisarbeiders.				Arbeiders.				Leden van het gezin gebezigt als arbeiders.				Gezamenlijk personeel.			
		M.		Vr.		K.		M.		Vr.		K.		M.		Vr.	
		M.		Vr.		K.		M.		Vr.		K.		M.		Vr.	
		M.		Vr.		K.		M.		Vr.		K.		M.		Vr.	
10	Bijzondere chemische bedrijven .	5	—	5	5	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	6	6
11	Voorbereiding van textielstoffen .	3, 179	3, 068	111	3, 179	18	1	19	487	108	595	3, 573	220	3, 793	220	3, 793	3, 793
12	Fabricage van draden en weefsels van hennep en jute	130	109	21	130	—	—	—	20	11	31	129	32	161	129	32	161
13	Fabricage van draden en weefsels van katoen (zuiver of gemengd) .	3, 049	2, 266	783	3, 049	4	12	16	129	199	328	2, 399	994	3, 393	2, 399	994	3, 393
14	Fabricage van draden en weefsels van vlas (zuiver of gemengd) .	2, 406	2, 027	379	2, 406	2	1	3	103	86	189	2, 132	466	2, 598	2, 132	466	2, 598
15	Fabricage van draden en weefsels van wol (zuiver of gemengd) .	1, 216	796	418	1, 214	1	5	6	43	70	113	840	493	1, 333	840	493	1, 333
16	Fabricage van draden en weefsels van zijde (zuiver of gemengd) .	123	94	29	123	—	—	—	—	1	1	94	30	124	94	30	124
17	Fabricage van draden en weefsels van dierenhaar	5	1	4	5	—	—	—	—	3	3	4	7	8	4	7	8
18	Fabricage van bijzondere weefsels en touwen (de fabricage van kant niet inbegrepen)	6, 023	868	5, 155	6, 023	236	282	518	203	409	612	1, 307	5, 846	7, 153	1, 307	5, 846	7, 153
18	Fabricage van kant	70, 747	99	70, 648	70, 747	—	70	70	35	4, 087	4, 122	134	74, 805	74, 939	134	74, 805	74, 939
19	Appreteeren, bleeken, drukken en verwen van draden en weefsels .	360	6	354	360	3	22	25	—	5	5	9	381	390	9	381	390
20	Lompennijverheid	41	6	35	41	—	—	—	—	—	—	—	35	41	6	35	41

21	Vervaardigen van kleederen . . .	16,415	4,974	11,442	16,416	418	1,462	1,880	571	1,874	2,445	5,963	14,778	20,741
22	Vervaardigen van hoeden en mutsen	1,490	406	1,384	1,490	8	25	33	12	140	152	426	1,549	1,675
23	Vervaardigen van mode-artikelen .	565	3	562	565	—	104	104	—	51	51	3	747	720
24	Nevenbedrijven van de kleeding-nijverheid	1,428	32	1,396	1,428	3	29	32	2	55	55	37	1,478	1,515
25	Fabricage van klompen	606	498	108	606	67	1	68	73	28	101	438	137	775
26	Fabricage van meubelen en meubel-leeringsbedrijven	1,487	982	505	1,487	145	9	154	129	32	161	1,256	546	1,802
27	Fabricage van bijzondere voorwerpen en werken in hout . . .	2,086	732	1,354	2,086	66	—	66	106	44	150	904	1,398	2,302
28	Bewerken van vellen en haren . .	1,508	593	915	1,508	2	—	2	209	255	464	804	1,170	1,974
29	Vervaardigen van leeren handschoenen	4,263	428	3,835	4,263	2	5	7	19	427	446	449	4,267	4,716
30	Vervaardigen van leeren schoeisel.	6,636	5,615	1,021	6,636	88	46	134	275	106	381	5,978	1,173	7,151
31	Vervaardigen van bijzondere artikelen in vel en in leer	210	74	136	210	6	3	9	5	5	10	85	144	229
32	Tabakbedrijven	565	172	393	565	3	9	42	79	28	35	182	430	612
33	Bewerking van papier	248	45	203	248	—	10	10	2	31	33	47	244	291
34	Boekbedrijven	49	39	10	49	9	55	64	2	1	3	50	66	116
35	Kunst- en nauwkeurighedsbedrijven	582	498	84	582	120	21	141	72	27	99	690	132	822
Totalen		129,781	28,475	101,606	129,781	1,552	2,203	3,755	2,998	8,475	11,473	32,725	111,984	144,709

Thans gaan wij over tot het onderzoek der artikelen.

Voor sommige van hen, en wel de artikelen 9, 11, 12 en 19, werden opmerkingen in het midden gebracht door een lid der Commissie.

Ingevolge deze opmerkingen en in overleg met de leden van de Commissie, heeft de verslaggever zich in betrekking gesteld met den Minister van Arbeid, die den uitleg en de interpretatie heeft gegeven die hij naar aanleiding onzer opmerkingen noodig achtte.

Wij zullen het antwoord van den Minister weergeven met de opmerkingen aangevoerd bij het onderzoek van het betrokken artikel :

Eerste artikel.

Bij de bespreking van dit artikel, heeft een lid gevraagd of de wet toepasselijk is op een huisarbeider die voor verschillende bazen werkt.

Hem werd geantwoord dat geen verschil moet gemaakt worden tusschen een arbeider die tehuis voor één baas en een ander die voor verschillende bazen werkt.

Daar het ontwerp voor doel heeft den huisarbeider tegen de schreeuwend misbruiken te beschermen, zoo is er geen verschil indien hij het voorwerp is van misbruiken hetzij van één, hetzij van verschillende personen.

In den Franschen tekst, regel 3, moet het woord « que » door « sur », in regel 4 het woord « ou » door « et » vervangen worden.

Artikel 2.

Een lid vraagt opheldering over paragraaf 4, waarin spraak is van leden bedrijfsleiders en leden-werklieden wier candidatuur voorgedragen werd door « de vakinstellingen die het meest patroons en werklieden tellen ». Zooals de Toelichting het duidelijk aantoon-

zijn het de bewoordingen sedert het opstellen en de onderteekening van het Verdrag van Versailles in gebruik. De paragraaf moet in dezen zin opgevat worden.

Artikel 9.

Een lid had opmerkingen gemaakt in zake de artikelen 9, 10, 11 en 12, die niet voorkwamen in het oorspronkelijk ontwerp door den Hooger en Arbeidsraad opgemaakt.

In dit opzicht heeft de Minister de volgende verklaringen gegeven :

« Bij artikel 9, lid 9, heb ik een bepaling ingelascht houdende dat « de Koning mag zijn bekrachtiging intrekken vóór het verstrijken van het vastgesteld tijdsbestek indien uit de onderzinking blijkt dat het minimumloon, door het besluit opgelegd, voor gevolg heeft de betrokken bedrijfshoofden in de onmogelijkheid te stellen hun bedrijf langer op behoorlijke wijze te exploiteeren. »

» Deze bepaling berust op een tweeledige beschouwing : de eerste, dat het Nationaal Comité, met ambtshalve, 'tis te zeggen zonder een akkoord tusschen werkgevers en werknemers gesloten, het minimumloon te bepalen, en de Regeering met dit minimumloon verplichtend te maken, zich hebben kunnen vergissen. Indien zij een te hoog minimum hebben bepaald, dan kan het zich voordoen dat zij door het feit zelf de exploitatie van het betrokken bedrijf volkomen onmogelijk hebben gemaakt. De tweede reden is dat, zelfs wanneer noch het Nationaal Comité, noch de Regeering zich vergist hebben, de toestand van de nijverheidsmarkt den verkoopprijs der producten naderhand kan veranderen. Het minimumloon was misschien volkomen redelijk en draaglijk op het oogenblik dat het Nationaal Comité het bepaalde en de Regeering het bekrachtigde; dat belet niet dat een sterke daling van de latere prijzen den toestand geheel kan

wijzigen en dat wegens deze prijsdaling de werkgevers zich volkomen in de onmogelijkheid kunnen bevinden hun bedrijf voort te exploiteeren, indien zij dezelfde bezoldiging moeten blijven betalen.

» Alinea 12 van artikel 9 betreft het geval waar het minimumloon vastgesteld werd, niet op eigen gezag door het Nationaal Comité, doch in gemeen overleg van de betrokken werkgevers en werknemers en waar het Comité het alleen heeft bekrachtigd. Overeenkomstig den voorgestelden tekst kan de bekrachtiging ingetrokken worden vóór het verstrijken van den geldigheidsduur in het geval voorzien bij alinea 9, 't is te zeggen, wanneer naderhand de ontdekking komt bewijzen dat het in gemeen overleg door partijen aangenomen en door het Comité bekrachtigd minimumloon op een te hoog bedrag werd bepaald en voor gevolg heeft de werkgevers in de verplichting te stellen hun voortbrengst te schorsen.

» Gewis doet de eerste der redenen die mij er toe gebracht hebben de bepaling van artikel 9, alinea 9, voor te stellen, zich hier minder gelden. Inderdaad, indien men begrijpt dat het Nationaal Comité en de Regeering zich kunnen vergissen met het minimum loonbedrag buiten alle instemming van de betrokken werkgevers en werknemers te bepalen, dan is de mogelijkheid eener dergelijke missing natuurlijk moeilijk aan te nemen wanneer het minimumloon in gemeen overleg met partijen werd bepaald. Wat de werkgevers betreft, die rechtstreeks of onrechtstreeks hun instemming hebben gegeven, deze kan zelfs practisch uitgesloten worden. Doch het past het geval te voorzien waar een minderheid werkgevers in een bijzonderen toestand zou komen te staan, bijvoorbeeld uit hoofde van de herkomst der grondstoffen door hen ter beschikking van hun werklieden gesteld, herkomst die, samen met een mindere hoedanigheid, sommige bijzondere eigenschappen zou inhouden van dien aard

het werk gemakkelijker en vlugger te maken. Veronderstellen wij dat het Nationaal Comité te onrechte het akkoord door de meerderheid der bazen gesloten, gemeend heeft te kunnen bekrachtigen, zonder te vergen dat rekening worde gehouden met den bijzonderen toestand der minderheid. In dit geval begrijpt men dat de bekrachtiging vroegtijdig kan worden ingetrokken, indien uit de ervaring blijkt dat het bepaalde minimumloon voor gevolg heeft deze minderheid van voortbrengers in de onmogelijkheid te stellen het soort fabricage van mindere hoedanigheid en van lagere prijs, dat hare specialiteit uitmaakt, voort te zetten.

» Wat de tweede reden betreft die ik heb aangevoerd tot staving der bepaling van de negende alinea van artikel 9, deze behoudt hier hare volle waarde. Het ligt immers voor de hand dat, evenmin als het Nationaal Comité en de Regeering, de nijveraars niet bij machte zijn alles te voorzien en derhalve dat eene latere inzinking der verkoopprijzen de betaling van een minimumloon, waarmede zij op een gegeven oogenblik hadden geoordeeld te kunnen instemmen, heelemaal onmogelijk kan maken.

» Kortom, de bepaling van alinea 12 van artikel 9 lijkt mij gewettigd zoo niet evenzeer dan toch met evenveel recht als die van alinea 9.

» Vooraleer dit onderwerp te verlaten blijft mij nog enkel te antwoorden op eene opwerping die men zou kunnen geneigd zijn in te brengen, tevens tegen beide hier bedoelde alinea's.

» Men zal misschien zeggen : De bepalingen van de alinea's 9 en 12 van artikel 9, zijn eenzijdig. Zoo de bekrachtiging en het besluit tot goedkeuring vroegtijdig kunnen worden ingetrokken in het belang der werkgevers, dan is het noodig dat zulks eveneens het geval kunne zijn in het belang der arbeiders, wanneer is bewezen dat het minimumloon al te laag werd bepaald of wanneer de levensduurte stijgt.

» Ziehier mijn antwoord :

» In beginsel komt het er natuurlijk op aan dat, eens bepaald, het minimumloon van kracht blijve, tot bij het verstrijken van den termijn, waarvoor het werd bepaald.

» Eerste reden : Aannemen dat een van beide partijen te allen tijde herziening kunne eischen ware plagend voor de andere partij en zelfs voor het Nationaal Comité dat men ten slotte belachelijk zou maken.

» Tweede reden : Opdat de werkgevers zouden bij machte zijn op langen termijn zaken te voeren, is het volstrekt onontbeerlijk dat het minimumloon een zekere bestendigheid hebbe. Kon het steeds worden verhoogd, dan zouden de nijveraars geenerlei veiligheid meer genieten en de belangrijke zaken, die doorgaans over een lang tijdperk loopende leveringen behelzen, zouden onmogelijk worden.

» In beginsel dus geen intrekking van de bekrachtiging of van het besluit tot goedkeuring op verzoek van een enkele partij vóór het verstrijken van den geldigheidstermijn. Werd er eene afwijking op dit beginsel aangenomen in het geval voorzien bij de alinea's 9 en 12 van artikel 9, dan is het omdat men stond tegenover een toestand die dreigde een ramp te worden. Opdat deze bepalingen toepasselijk zijn, is het inderdaad noodig dat de werkgevers in de onmogelijkheid zouden verkeerren verder hun bedrijf te exploiteeren in aanneembare voorwaarden, met andere woorden, de toestand moet dusdanig zijn dat zij met verder voort te brengen geld zouden verliezen in plaats van er te winnen. Dezetoestand kan terecht als rampspoedig worden bestempeld, omdat men het steeds eens is geweest om aan te nemen dat de sociale wetten niet voor gevolg mogen hebben het uitoefenen van een bedrijf onmogelijk te maken. Volgens eenieders meening moet dit uiterste kost wat kost worden vermeden in het belang van de arbeiders en van de gansche collectiviteit zoowel als in het belang der werkgevers.

» Gansch anders is de toestand wanneer huisarbeiders oordeelen dat hun minimumloon al te laag werd bepaald of wanneer de levensduurte stijgt. Dergelijke toestand is niet rampspoedig, juist omdat het slechts een eenvoudig minimum geldt dat geenerlei juridische hinderpaal belet te overschrijden en dat, desnoods, stellig in feite zou worden overschreden, zooals blijkt uit de achtereenvolgende loonsverhoogingen door de huisarbeiders sedert den oorlog bekomen, bij gemis van alle wettelijk minimumloon. In werkelijkheid kan de hier bedoelde toestand worden vergeleken bij dien waarin de werkgevers zullen verkeerren telkens de verkoopprijzen zullen dalen. Welnu, zelfs indien wegens deze daling de winsten der werkgevers onbeduidend worden, zullen de bekrachtiging of het besluit tot goedkeuring niet mogen worden ngetrokken vóór het verstrijken van den termijn. Opdat de vervroegde intrekking toegelaten weze, moeten de winsten worden vervangen door een verlies en derhalve dat het bedrijf met stopzetting worde bedreigd tot groot nadeel voor de arbeiders en voor de collectiviteit zoowel als voor de werkgevers. Men ziet dus dat de bepalingen van de alinea's 9 en 12 van artikel 9 geenerlei ongelijkheid bekrachtigen ten nadeele van de arbeiders. Integendeel, zoo men de puntjes op de i's moest zetten, zou men opmerken dat, zoo er een ongelijkheid bestaat, dit veel eer het geval zou zijn den nadeele der werkgevers. Inderdaad, wanneer tengevolge van den slechten toestand der nijverheidsmarkt, dezen tijdelijk karig zullen zijn toebedeeld, zal het kwaad voor hen niet te verhelpen zijn, terwijl, zoo het minimumloon al te laag werd bepaald, of zoo de levensduurte stijgt, geenerlei wettelijke of andere hinderpaal de arbeiders zal beletten een hooger loon dan de minimumbedragen te vragen en eventueel te bekomen. »

Tegen dezen uitleg van den Minister voerde bedoeld lid de volgende bewijsgronden aan :

« Wat betreft de interpretatie gegeven aan alinea 9 van artikel 9, meenen wij dat men heel de economie van het gansche ontwerp zou teniet doen met te willen aannemen dat het zou mogelijk zijn de vóór het verstrijken van den gestelden termijn getroffen sancties in te trekken. Inderdaad, zoo, bij gemis van overeenstemming tusschen de werkgevers en de werknemers, het Nationaal Comité van den Huisarbeid het zelf noodig en onontbeerlijk oordeelt de loonminima te bepalen, zoo alsdan, op advies van den Minister, de Koning een Koninklijk besluit treft om deze loonminima te bekrachtigen, het te onderstellen valt dat er geen missingen zullen worden begaan.

» Men kan aannemen dat het Nationaal Comité geenerlei beslissing zal treffen zonder niet alleen de ingediende aanvragen en de vooropgezette opwerpingen, maar ook den toestand van het bedrijf zelf in al de bijzonderheden te hebben onderzocht. Men kan insgelijks aannemen dat, in het geval waarin het Nationaal Comité het zal nuttig oordeelen loonminima te bepalen, het stellig het bedrijf niet zal willen binden voor een langen termijn en dat het zich er meer dan waarschijnlijk zal toe bepalen een termijn vast te stellen die het betrokken bedrijf niet kan in gevaar brengen.

» Het vraagstuk wordt nog ernstiger bij alinea 12 van artikel 9, betreffende het geval waarin het minimumloon werd vastgesteld bij gemeen overleg tusschen de werkgevers en de betrokken arbeiders en bekrachtigd door het Nationaal Comité. Inderdaad, er bestaat geen twijfel dat werkgevers en arbeiders, dat wil zeggen de vertegenwoordigers der beroepsverenigingen, wanneer zij een overeenkomst sluiten, er wel zorg zullen voor dragen al de gewenschte voorwaarden te bepalen voor de toepassing der bij gemeenschappelijk overleg vastgestelde loonen. Met te willen toelaten dat deze overeenkomst door de werkgevers kan worden opgezegd, vóór het ver-

strijken van den gestelden termijn strekt men ertoe de gansche bestendigheid van de gesloten overeenkomst te niet te doen. »

De Commissie erkent dat het noodzakelijk is te voorkomen dat sommige bepalingen der wet de deur zouden openstellen voor misbruiken, als wanneer het beoogde doel er juist in bestaat dezelve te voorkomen, te vermijden of desnoods te beteugelen, maar tevens heeft zij geoordeeld dat volgens de oude spreuk *Ad impossibile nemo tenctus*, men nochtans zekere toestanden moet voorzien die van dusdanigen aard zijn dat men ze als rampspoedig kan bestempelen, en dat het beter is bedoelde paragrafen te handhaven en ze tevens te verduidelijken.

De bespreking heeft aan de leden der Commissie de overtuiging gegeven dat de verzoeken om intrekking van het besluit tot bekrachtiging zeer zeldzaam zullen zijn; dat vervolgens, wat betreft de bekrachtigde overeenkomsten, de verzoeken om intrekking nog zeldzamer zullen zijn.

Bovendien waren de leden het eens om toe te geven dat de vier bedoelde paragrafen niet zullen kunnen gelden voor een of voor enkele werkgevers, en dat zij enkel zullen gelden wanneer het bedrijf zelf in een rampspoedigen toestand verkeert.

Nochtans, om de vereischte waarborgen te verschaffen dat deze paragrafen geen aanleiding zouden geven tot misbruiken, werd er besloten alinea 9 te doen luiden als volgt :

« Op verzoek van het Nationaal Comité kan de Koning... »

Wat betreft alinea 12, stelt de Commissie den volgende tekst voor : « Op verzoek van een van beide partijen, mag het Nationaal Comité de bekrachtiging intrekken vóór het verstrijken van den geldigheidstermijn in het geval voorzien bij hoogerbedoelde alinea 9. »

Artikel 12.

Opwerpen werden gemaakt door een lid betreffende de alinea's 3 en 4 die niet voorkwamen in het ontwerp van den Hoogereren Arbeidsraad en door den Minister werden toegevoegd.

Deze heeft den volgende uitleg gegeven :

« De bepalingen van de alinea's 3 en 4 van artikel 12 schijnen mij ruim toegelicht te zijn geweest in de Memorie van Toelichting.

» In feite bestaan er stellig ongelukken die, dank zij deze bepalingen, zullen in staat zijn hun broodwinning te behouden.

» Ware het niet hatelijk ze van dezen troost te berooven? Vergeten wij met de spreuk : *Res sacra miser*.

» Men zal misschien opwerpen : Kan men vertrouwen hebben in de beslissing der opzieners-geneesheeren? Daarop antwoord ik zonder aarzelen : Stellig, men mag desaan gaande volstrekt vertrouwen hebben. Trouwens, ware dit niet het geval, waartoe zou het dan gebaat hebben, waartoe zou het in de toekomst baten sociale wetten te stemmen? Wat baat eene wet tot regeling ten voordeele der arbeiders, waarover het toezicht niet zou worden verzekerd door vertrouwbare aangestelden? Mocht men geen vertrouwen stellen in de inspectiediensten, dan ware het beter er van af te zien wetten te maken.

» Men zal misschien vragen : Zullen de geneesheeren-opzieners in feite den noodigen tijd hebben om de hun toevertrouwde nieuwe taak te vervullen? Hier nog luidt het antwoord bevestigend. »

De uitleg door den Minister verstrekt heeft de leden der Commissie niet kunnen overtuigen. Zij hebben geoordeeld dat het nùl van de twee bedoelde paragrafen niet werd bewezen, en dat zij integendeel kunnen aanleiding geven tot misbruiken.

Inderdaad, zoo men door het indienen van het wetsontwerp, door zijne goedkeuring en zijne toepassing de huis-

arbeiders wil beschermen, dan is zulks eene reden te meer om aldus te handelen ten opzichte van personen, die, wegens oorzaken van lichamelijken of zedelijken aard, zouden worden beschouwd als zijnde ongeschikt om werk van normale hoedanigheid te leveren. Deze arbeiders zouden dienen beschermd in de eerste plaats vóór de anderen; immers de schreeuwende misbruiken, die zoo vaak werden vastgesteld wat betreft de huisarbeiders, wijzen er op dat de bedoelde personen de meest ongelukkige waren. Doch er bestaat een bewijsgrond die den doorslag geeft en die aantoonst dat er geen aanleiding toe bestaat om eene dusdanige bepaling in de wet te lasschen. Immers, de huisarbeid wordt steeds betaald volgens den aard en den grond van afgewerktheid van het voorwerp.

De verslagen over het onderzoek gedaan in 1928 en 1929 bewijzen dat voor hetzelfde voorwerp verschillende tarieven bestaan. Wij nemen slechts een voorbeeld uit de kledingnijverheid.

Een tamelijk groot confectiehuis te Brussel heeft voor al de thuis vervaardigde voorwerpen zeven verschillende tarieven. Zoo ontvangt een arbeider die een jas geheel heeft afgewerkt 65 frank; terwijl voor een werk dat onder tarief zeven is gerangschikt de arbeider slecht 45 frank zal ontvangen.

De voorbeelden kunnen tot in het oneindige worden vermenigvuldigd. Wanneer men dan vaststelt dat er zoovele reeksen van loonen zijn voor een zelfde werk, alleen maar volgens den graad van het afwerken, zou het werkelijk onmenschelijk zijn toe te laten dat de arbeiders, die niet over al hun lichamelijke of geestelijke vermogens beschikken, zouden verplicht zijn voor een nog lager loon te werken.

Worden deze categorieën van arbeiders volgens het laagste door den werkgever vastgestelde loon betaald, zoo lijdt het bovendien geen twijfel dat zij ook nog op andere wijze zijn gehandicapeerd, want terwijl hun

werk in de laatste categorie is gerangschikt, mag men aannemen dat zij er ook nog meer tijd zullen aan besteden. Dit is voor hen reeds een onverdiende straf, die men niet nog zwaarder mag maken door toe te laten dat de vastgestelde en door Koninklijk besluit wettelijk gemaakte loonen voor hen niet eens worden toegepast.

Bovendien heeft de Regeering door het inlasschen van volgende paragraaf 5 in artikel 9 van het door den Hooger en Arbeidsraad opgemaakte ontwerp : « In voorkomend geval worden den bijzondere minima voor bezoldigde leerjongens voorzien », toegelaten dat loonen zouden vastgesteld worden voor personen van wie het werk dus nog niet zou kunnen bezoldigd worden zooals dat van volledig geschoolde arbeiders.

Bij gevolg heeft de Commissie besloten eenparig voor te stellen deze beide alinea's te doen wegvallen.

Artikel 19.

Op een vraag van een lid om zekere inlichtingen deelde de Minister over artikel 19 het volgende mede :

« De bepalingen van artikel 19 zijn niet vatbaar voor dubbelzinnigheid. Zooals de Memorie van Toelichting het doet uitschijnen, betreft dit artikel de opdracht van verzoening en, desnoods, van arbitrage, van het Nationaal Comité, onaan gezien zijne opdracht van regeling. Wel te verstaan wil men hier volstrekt niet de uitoefening van deze opdracht ontzenuwen. Wanneer een minimumloon regelmatig zal zijn bepaald, zal het even verplichtend zijn alsof het door de wet was vastgesteld. Patroons noch arbeiders mogen daarvan, door een andersluidende overeenkomst, afwijken. In de uitvoering van zijne taak van verzoening en arbitrage mag het Nationaal Comité daar evenmin van afwij-

ken. Het besluit is dat het Comité krachtens deze opdracht alleen ingrijpt om kennis te nemen van een aanvraag van arbeiders tot het bekomen van een hooger loon dan het minimumloon ofwel om een loonvraagstuk op te lossen dat nog niet bij wijze van regeling mocht zijn uitgemaakt.

» Lid 3 van artikel 19 bepaalt dat de aan de wet onderworpen werkgevers van het Nationaal Comité de bekrachtiging hunner loontarieven kunnen bekomen.

» Hier ook blijft het verstaan dat de aldus bekrachtigde loontarieven rekening moeten houden met de regelmatig vastgestelde minimaloonen. Dan zal men allicht vragen waarin het praktisch nut van de bekrachtiging ligt. Daarop antwoorden wij dat de bekrachtiging het voordeel oplevert aan de werkgevers een gemakkelijk middel aan de hand te doen om te ontsnappen aan de moeilijkheden van interpretatie waartoe de bekrachtigde akkoorden of de besluiten van sanctie mochten aanleiding geven. Wanneer een loontarief bekrachtigd wordt, ligt het niet meer in de macht van de arbeidstoezichers daarvan de volmaakte regelmatigheid te betwisten.»

De verklaringen van den Minister hebben de leden der Commissie voldaan.

Eerst en vooral werd uitgemaakt dat de hier niet geldt het vraagstuk van de bepaalde minima-loonen andermaal te berde te brengen, noch te twisten over de aanvragen vanwege patroons die graag de tarieven zagen verlagen, welke werden bepaald, hetzij in gemeenzaam overleg tusschen patroons en arbeiders en met bekrachtiging vanwege het Nationaal Comité, hetzij bij een besluit door dit laatste genomen en bij Koninklijk besluit van kracht gemaakt.

Krachtens dit artikel, kan het Nationaal Comité optreden als bemiddelaar of als scheidsrechter, volgens de gevallen, wanneer een vraag door de arbeiders wordt ingediend strekkende tot het bekomen van een hooger loon

dan het bepaalde minimum, ofwel om een loonvraagstuk op te lossen dat nog niet bij wijze van regeling mocht zijn uitgemaakt.

Wat betreft de bekrachtiging bedoeld in lid 3 van artikel 19, staat het vast dat, voor sommige voorwerpen ten huize vervaardigd (kant bij voorbeeld), er zulke verscheidenheid bestaat dat verwarring allicht mogelijk kon zijn. Zoo dus een patroon, om elke moeilijkheid te voorkomen, een tarief opmaakt volgens het minimum bepaald in het eene of in het andere geval, dan staat het vast dat zoo, na onderzoek, het Nationaal Comité deze tarieven bekrachtigt, dit niet alleen gemakkelijk zal zijn voor de arbeidstoezichers doch ook voor de arbeiders. Deze laatsten hebben de verzekering dat, wanneer het Nationaal Comité de tarieven bekrachtigt, de minima-loonen zullen worden nageleefd.

Artikel 20.

Een lid maakte opmerkingen in verband met de wijzigingen door de Regering gebracht aan den tekst van artikel 2 betreffende de bevoegdheid van het Nationaal Comité op het stuk van hygiëne.

Het mededeelen van de besluiten van het Nationaal Comité aan de Hoogere Raden voor Arbeid en Volksgezondheid is een logisch iets, doch daardoor zal de procedure aanzienlijk worden verlengd. Daar zij echter beter waarborgt dat de besluiten in verplichtende bepalingen zullen worden omgezet, zoo dient men zich niet daartegen te verzetten.

Dit geldt evenwel niet voor lid 4 dat overleg voorziet tusschen twee ministers om de verplichtende bepalingen op te stellen. Het is inderdaad logisch te meenen dat het Nationaal Comité geen lichtzinnige besluiten nemen zal. Zoo, na het advies van hoogerbedoelde beide Raden te hebben ingewonnen,

de Minister van Arbeid billijk en noodzakelijk acht hen in verplichtende bepalingen om te zetten, — want hij is beter dan zijn collega van Binnenlandsche Zaken op de hoogte van de vraagstukken van den huisarbeid —, dan moet men de oplossing niet doen afhangen van het enkele advies van dezen laatste.

Derhalve stelt de Commissie de volgende wijzigingen aan artikel 20 voor :

1° Aan lid 3 den volgenden volzin toe te voegen : « Deze laatste doet zijn advies kennen aan den Minister van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg »;

2° Lid 4 te doen luiden :

« Zij worden, in voorkomend geval, bij Koninklijk besluit in verplichtende bepalingen vervat op de voordracht van den Minister van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg. »

* * *

Een lid maakte voorbehoud over het ontbreken van sancties in artikel 20 ten aanzien van de hygiënemaatregelen.

Gewis is er een sanctie voorzien voor de huisarbeiders die zich niet schikken naar de voorschriften bij Koninklijk besluit bepaald, doch dat mag niet volstaan.

De overige leden der Commissie waren dezelfde meening toegedaan, zoodat besloten werd dat het Koninklijk besluit, bedoeld in lid 4, de na te leven regelen zou bepalen en een ernstig toezicht zou mogelijk maken zonder hetwelk artikel 20 zijn doel zou missen.

Bij gevolg stelt de Commissie voor dat het Koninklijk besluit genomen krachtens deze wet, sommige bepalingen zal opleggen die deel moeten uitmaken van de arbeidsovereenkomst te sluiten tusschen patroon en huisarbeider.

Deze overeenkomsten zouden, bij

voorbeeld, een bepaling bevatten krachtens dewelke de huisarbeider zich verbindt den arbeidstoezichter vrijen toegang tot zijn woning te verleen.

Mocht het blijken dat de arbeider den toegang aan den arbeidstoezichter heeft ontzegd, dan zou de patroon hem geen arbeid meer mogen geven.

Sancties zouden worden voorzien voor den patroon die deze bepaling overtreedt.

Artikel 21 (nieuw).

Daar het van kracht worden van de wet moet worden voorzien, zoo stelt de Commissie een artikel 21 voor, luidende als volgt :

« Deze wet wordt van kracht zes

maand na hare bekendmaking in den *Moniteur*. »

BESLUIT.

Daar het wetsontwerp, samen met hooger bedoelde wijzigingen, eenparig, op een onthouding na, werd aangenomen en gelet op het belang dat men daaraan in de betrokken kringen hecht, zoo verzoekt de Commissie den Senaat het met zijn stemming te bekrachtigen.

De Verslaggever,
C. MERTENS.

De Voorzitter,
A. HUBERT.

Amendements présentés par la Commission.

ARTICLE PREMIER.

1° Remplacer à la troisième ligne le mot « que » par le mot « sur »;

2° A la quatrième ligne, remplacer le mot « ou » par le mot « et ».

ART. 9.

Alinéa 9. — Libeller comme suit le début de cet alinéa :

« A la demande du Comité national, le Roi peut retirer sa sanction, etc.... »

Alinéa 12. — A. Libeller comme suit :

« A la demande d'une des deux parties, le Comité national peut retirer l'entérinement avant l'expiration du terme de validité dans le cas prévu par l'alinéa 9 ci-dessus. »

Amendementen door de Commissie voorgesteld.

EERSTE ARTIKEL.

1° De Vlaamsche tekst blijft ongewijzigd.

2° De Vlaamsche tekst blijft ongewijzigd.

ART. 9.

Lid 9. — Den aanhef te doen luiden :

« Op verzoek van het Nationaal Comité mag de Koning, enz... »

Lid 12. — A. Te doen luiden :

« Op verzoek van een van beide partijen mag het Nationaal Comité de bekrachtiging intrekken vóór het verstrijken van den geldigheidstermijn in het geval voorzien bij bovenstaand lid 9. »

ART. 11.

Alinéa 4. — Dire in fine :
« ... au point de vue du contrôle prévu à l'alinéa 1er. »

ART. 12.

Supprimer les alinéas 3 et 4.

ART. 20.

1° Compléter l'alinéa 3 comme suit :
« ... Ce dernier fera connaître son avis au Ministre de l'Industrie, du Travail et de la Prévoyance sociale. »

2° Rédiger l'alinéa 4 comme suit :
« Un arrêté royal les traduit, s'il y a lieu, en dispositions obligatoires, sur proposition du Ministre de l'Industrie, du Travail et de la Prévoyance sociale. »

ART. 21 (nouveau).

Ajouter au projet un article 21 (nouveau) libellé comme suit :

« La présente loi entrera en vigueur six mois après sa publication au *Moniteur belge*. »

ART. 11.

De Vlaamsche tekst blijft ongewijzigd.

ART. 12.

Lid 3 en 4 te doen wegvallen.

ART. 20 .

1° Lid 3 als volgt aan te vullen :

« ... Deze laatste deelt zijn advies mede aan den Minister van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg. »

2° Lid 4 te doen luiden :

« Zij worden, in voorkomend geval, bij Koninklijk besluit in verplichtende bepalingen vervat, op de voordracht van den Minister van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg. »

ART. 21 (nieuw).

Een artikel 21 (nieuw) toe te voegen, luidende :

« Deze wet wordt van kracht zes maand na hare bekendmaking in het *Staatsblad*. »